

Handläggare
Kristin Lundvall
Kristin.Lundvall@huddinge.se

Natur- och stadsmiljönämnden

Redovisning av uppdrag att inventera var i kommunen våtmarker kan återskapas samt uppdrag att påbörja återskapandet av vissa våtmarker

Förslag till beslut

1. Redovisning av uppdraget att slutföra inventering av var i kommunen våtmarker kan återskapas, enligt bilaga 1 och 2, godkänns.
2. Natur- och stadsmiljönämnden ger miljö- och bygglovsförvaltningen i uppdrag att påbörja arbetet med att återskapa våtmarker enligt bilaga 3.

Sammanfattning

Miljö- och bygglovsförvaltningen har på uppdrag av natur- och stadsmiljönämnden genomfört en inventering av var i kommunen våtmarker kan återskapas.

En kommuntäckande inventering om var våtmarker kan återskapas har slutförts under 2024 och redovisas i bilaga 1. En fördjupad förstudie av 30 utvalda objekt har också tagits fram och redovisas i bilaga 2.

Vikten av att återskapa våtmarker framhålls i översiktsplanen för Huddinge kommun, ÖP2050, de lokala åtgärdsplanerna för Trehörningen och Orlången, reservatsbeslut och skötselplaner för de kommunala naturreservaten, Miljöprogram för Huddinge kommun 2022-2025 och i Mål och budget 2025-2027 för Huddinge kommun.

Förvaltningen anser att åtgärdsförslagen i bilaga 1 och 2 är ett viktigt underlag som underlättar det fortsatta arbetet med att skapa våtmarker i Huddinge och att det är väl motiverat att inleda arbetet med att återskapa våtmarker i enlighet med bilaga 3.

Beskrivning av ärendet

Natur- och stadsmiljönämnden har i sin verksamhetsplan för 2024 givit förvaltningen i uppdrag att slutföra inventering av var i kommunen våtmarker kan återskapas, samt påbörja anläggning av våtmark i Sjötorp, Stensättra och

Ebbadalsdiket under förutsättning att tillstånd erhålls. Vattenvårdsåtgärderna vid Sjötorp är genomförda. De syftar till att minska näringsbelastningen till Orlången samt bidra till biologisk mångfald. Våtmarken vid Stensättra är klar och har fått ett fantastiskt resultat vad gäller biologiska värden. Anläggandet av våtmarken vid Ebbadal har pågått under hösten och är i huvudsak genomförd. Åtgärden i Ebbadal är en av de viktigaste för att minska näringsbelastningen till Orlången enligt den lokala åtgärdsplanen för Orlången och förväntas även bidra till biologisk mångfald.

En kommuntäckande inventering om var våtmarker kan återskapas påbörjades 2023 och slutfördes under 2024. Resultatet av inventeringen redovisas i bilaga 1 och 2. Inventeringen har till 90 % finansierats med statligt LONA-bidrag.

Inventeringen av potentiella våtmarker har resulterat i två delar:

- Övergripande kartering genom analyser i GIS i syfte att identifiera potentiella och påverkade våtmarker samt bedöma ekosystemtjänster (bilaga 1).
- Fördjupad förstudie för 30 våtmarksåtgärder (bilaga 2).

Resultaten från GIS-analysen i den första delen visade 244 påverkade och potentiella våtmarksytor med en totalareal om 1078 hektar.

Uppdragets andra del har bestått av en fördjupad förstudie av utvalda objekt som resulterat i 30 åtgärdsförslag vilka presenteras i bilaga 2.

Av de 30 åtgärdsförslagen är 21 objekt återvätningsåtgärder i skogsmark med pluggning av befintliga diken. Resterande 9 åtgärdsförslag är olika typer av mångfaldsvatten för skapande av levnadsmiljöer, rening eller restaurering av vattendrag. Om samtliga åtgärdsförslag genomförs förväntas ca 44 ha våtmarksyta skapas. Samtliga områden utom två ligger inom Huddinge kommuns mark.

Att återskapa våtmarker lyfts i översiktsplanen för Huddinge kommun, ÖP2050. Vattensystem i balans ska uppnås bland annat genom att ”Vi bevarar befintliga våtmarker i första hand och där det råder brist på våtmarker/dagvattenanläggning återskapar eller skapar vi nya.” Översiktsplanen lyfter också att ”Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljö kvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar och vattendrag. Detta gör vi genom att följa kommunens dagvattenstrategi och lokala åtgärdsprogram för sjöarna.”

I de lokala åtgärdsplanerna för Trehörningen och Orlången finns *Bevara och återskapa sumpskogar, våtmarker med mera* med som en åtgärd och här lyfts vikten av att återskapa våtmarker där de av olika orsaker tidigare har avvattnats inom de båda sjöarnas avrinningsområden. I åtgärdsplanerna lyfts också möjligheten att i arrendeavtal ta upp åtgärder som rör skydd för sjöar och vattendrag.

I översiktsplanen för Huddinge kommun, ÖP2050 lyfts även våtmarkers bidrag när det kommer till att genomföra klimatanpassning för att minska risker. ”Vid all planering av mark och vatten genomför vi klimatanpassnings- och vattenvårdande åtgärder för att möta ett förändrat klimat.” ”Vi fördröjer och renar vatten samt

planterar träd, buskar och annan vegetation. Det gör vi för att minska negativa effekter av torka såsom sprickbildning, skred eller grundvattensänkning med negativ påverkan på bland annat mark, byggnader, vägar, vegetation och odling.”

I översiktsplanen för Huddinge kommun, ÖP2050 anges å andra sidan ”Vi bevarar jordbruksmark och utvecklar odlingslandskapets värden för livsmedelsförsörjning.” och ”Jordbruket i kommunen behövs även för att trygga livsmedelsproduktionen lokalt i ett långsiktigt perspektiv, vilket har blivit allt viktigare till följd av klimatförändringarna.”

För majoriteteten av Huddinges naturreservat framhålls vikten av att återskapa våtmarker i reservatens skötselplaner. För Orlångens naturreservat står följande gällande våtmarker; ”Nyskapande av våtmarker ska eftersträvas. Återskapande av utdikade och torrlagda våtmarker kan skapas både i skogsmark och i kulturlandskapet t ex genom att lägga igen diken. Även våtmarker som näringsfällor kan med fördel anläggas inom området.”

I Miljöprogram för Huddinge kommun 2022–2025 finns mål gällande areal återskapat våtmark och vattendrag och i Mål och budget 2025-2027 för Huddinge kommun finns ett ambitiöst målvärde 2030 för indikatorn Areal återskapat våtmark sedan 2011, >65 ha.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att redovisningen av genomförd inventering enligt bilaga 1 och 2, utgör ett viktigt underlag som underlättar det fortsatta arbetet med att skapa våtmarker i Huddinge i syfte att nå kommunens uppsatta mål gällande våtmarksareal och mål kopplade till vattenrening, klimatpåverkan, rekreation och biologisk mångfald. Förvaltningen vill dock understryka att åtgärdsförslagen i förstudien vid en närmare utredning kan visa sig vara ogenomförbara av olika anledningar. Det kan exempelvis handla om att åtgärden inte erhåller tillstånd eller att juridiska hinder så som markavvattningsföretag inte är möjliga att upphäva.

Förvaltningen konstaterar att vikten av att återskapa våtmarker i skog och kulturlandskap lyfts i såväl kommunens översiktsplan, samt de politiskt beslutade lokala åtgärdsplaner/-program för sjöar, naturreservatsbeslut och skötselplaner, miljöprogram, Mål och budget. Återskapande av våtmarker är därmed välförankrade och ligger i linje med kommunens styrdokument.

I översiktsplanen för Huddinge kommun, ÖP2050 anges att ”Vi bevarar jordbruksmark och utvecklar odlingslandskapets värden för livsmedelsförsörjning.” Med anledning av det föreslår förvaltningen att undanta åtgärdsförslag för våtmarker som är föreslagna på åkermark.

För 28 av åtgärdsförslagen är kommunen markägare. Två av åtgärdsförslagen är föreslagna på privat mark och för dessa kan kommunen inte genomföra åtgärder utan markägarens godkännande. För dessa två objekt föreslås att markägarna

informerar om möjligheterna att återställa de utdikade våtmarkerna. Tre åtgärdsförslag påverkar åkermark. Mot bakgrund av ovanstående anser förvaltningen att det är väl motiverat att inleda arbetet med att återskapa 25 våtmarker i enlighet med bilaga 3.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

En ansökan om statligt bidrag från den lokala naturvårdssatsningen (LONA) på 1,7 miljoner har lämnats in till Länsstyrelsen och besked om bidrag väntas inom kort. För att kunna genomföra våtmarker enligt bilaga 3 krävs dock särskilt avsatta investeringsmedel för vatten de kommande åren vilket får hanteras inom ramen för budgetprocessen. Åtgärderna behöver utredas gällande kostnader, tillstånd mm och i dagsläget är det mycket svårt att uppskatta kostnader för de olika våtmarkerna. Sju våtmarker kan återskapas manuellt med egen personal.

Toralf Nilsson
Teknisk direktör

Anna Sandklef
Avdelningschef

Bilagor

- Bilaga 1. Våtmarksutredning – GIS-analys för skapande av nya våtmarksytor Huddinge kommun
- Bilaga 2. Åtgärdsförslag – Våtmarksinventering Huddinge, del 2, Fördjupad förstudie
- Bilaga 3. Urval av våtmarker att gå vidare med

Beslutet ska skickas till

Natur- och stadsmiljönämnden